

Аналітична довідка щодо загроз національним інтересам в газовій сфері

I. Ризики чинних газових угод між ВАТ „Газпром” та НАК „Нафтогаз України”

Енергетична безпека Європи, а відтак глобального євразійського простору, тісно поєднані з питанням деполітизації відносин споживач–транзитер–постачальник вуглеводнів, що, в першу чергу, забезпечується прозорими та економічно-зрозумілими контрактами з російською стороною на постачання природного газу та його транзит європейським споживачам територією України.

Саме врахування позиції України, як надійного транзитера і, поки що, єдиного реального енергетичного містка, який з'єднує споживачів та постачальників вуглеводнів, є найвигіднішим для всіх сторін та здатне закласти надійні та довготривалі підвалини ефективної енергетичної співпраці лінією геополітичної траєкторії: „Схід–Захід”.

Таким чином Євросоюз отримує „золотий вексель” енергетичної безпеки, відпаде потреба побудови невинновдано дорогих обхідних „політичних” газотранспортних маршрутів. Україна підтвердить свій статус глобального надійного енергетичного гравця, а Російська Федерація зробить вагомий внесок в європейську систему безпеки та власний демократичний розвиток.

Втім, укладені 19 січня поточного року контракти купівлі-продажу та транзиту природного газу між ВАТ „Газпром” та НАК „Нафтогаз України”, вже створили низку прямих і прихованих ризиків та загроз як для української сторони, так і для ЄС.

***Довідково:** 19 січня 2009 року між відкритим акціонерним товариством «Газпром» та Національною акціонерною компанією «Нафтогаз України» були укладені Контракт №КП купівлі - продажу природного газу у 2009-2019 роках (далі - Контракт купівлі-продажу), та Контракт про обсяги та умови транзиту природного газу територією України на період з 2009 по 2019 роки (далі - Контракт на транзит).*

Умови цих контрактів були критично оцінені на засіданні РНБО України 10 лютого 2009 року абсолютною більшістю її членів, а ідентифіковані ризики та загрози були відображенні в рішенні Ради „Про невідкладні заходи щодо забезпечення енергетичної безпеки України”, введеного в дію Указом Президента України №82 від 11 лютого 2009 року.

Слід зазначити, що за останні 2 роки в низці своїх рішень Рада національної безпеки і оборони України доручала Кабінету Міністрів провести ринкові реформи: щодо формування конкурентного ринку газу; реформувати систему ціно- і тарифоутворення, забезпечивши підвищення інвестиційної привабливості галузі; неухильно та поступово зменшувати енергетичну залежність країни шляхом диверсифікації, збільшення власного видобутку вуглеводнів, а також максимально адаптувати законодавчі акти України у нафтогазовій сфері до законодавства ЄС. Жодна із цих консолідованих експертних рекомендацій виконавчою владою реалізована не була. Уряд з нез'ясованих причин не врахував як загальноосвітові, так і специфічні сучасні тенденції на енергетичних ринках, а головне – на газовому.

***Довідково:** зі 151 завдань у нафтогазовій сфері, визначених рішеннями РНБО протягом 2008-2009 років, Урядом на даний час виконано лише 72 (47,7%) і не виконано 79 (52,3%). Всі вони якраз і були спрямовані на посилення політики національного уряду в сфері енергетичної безпеки України і мали на меті запобігти посиленню кризи в цьому секторі.*

Відсутність стратегічного розуміння необхідності ринкового реформування галузі та непрофесійний, згубний спротив в Уряді будь-яким конструктивним пропозиціям, врешті призвели до укладення 19 січня 2009 року вкрай невинновдних, загрозливих для енергетичного суверенітету держави, контрактів щодо постачання та транзиту газу територією України.

В результаті Кабінет Міністрів України і НАК „Нафтогаз України” протягом року змушені були в „ручному режимі” та авральному порядку врегульовувати лише ту частину питань, яка пов'язана з вчасною оплатою спожитого газу, не нарахуванням у 2009 році штрафів за невинновдрку законтрактowanego обсягу газу та зменшення обов'язкового обсягу закупівлі газу в 2010 році.

Ціна цих штучно створених проблем внаслідок некомпетентності та відсутності директивної волі нам до кінця невідома через непрозорість, закритість переговорів.

Системні ж ризики, що обумовлені січневими угодами, упродовж року лише нарощувались. Зокрема:

1. Ризик, пов'язаний з ціною: базова ціна на природний газ, закладена у формулу ціни на газ для України, є однією із найвищих цін в Європі. І справа не лише у самій формулі ціни а, перш за все, в політиці переговорів, за якої український інтерес не був забезпечений та відстояний.

Довідково: закладена у Контракті купівлі-продажу формула розрахунку ціни газу для України з базовою ціною 450 доларів США за 1000 кубометрів та порівняльними параметрами цін на мазут і газойль економічно необґрунтована та не відповідає українським реаліям заміщення різних видів енергоносіїв.

За висновками світових та вітчизняних експертів це вже призвело до суттєвого зменшення конкурентоспроможності і без того надмірно залежної від енерговитрат української економіки та масштабного витіснення продукції українських підприємств зі світових ринків, зокрема, металургії та хімічної промисловості, захоплення їхньої частки ринку російськими підприємствами.

2. Ризики, пов'язані з асиметрією відповідальності сторін контрактів, зокрема, щодо штрафних санкцій за невчасну оплату, за недовідбір законтракованих обсягів газу, який чітко прогнозувався вже на час підписання контракту.

Подібні умови не відповідають міжнародному праву та в ринкових умовах є несправедливими.

Окрім того, невизначеність умов використання газу з українських підземних сховищ газу, зобов'язання української сторони здійснювати транзит газу практично за будь-яких умов (?!), в той час, як за певних обставин російська сторона матиме низку підстав для припинення постачання газу в Україну, порушують принципи рівноправності та паритетності. Це ставить українську сторону у виняткову та безпрецедентну залежність від російської.

3. Ризик, пов'язаний із зобов'язанням української сторони закуповувати газ в обсягах, які перевищують щорічні прогнозні потреби України в імпортному газі.

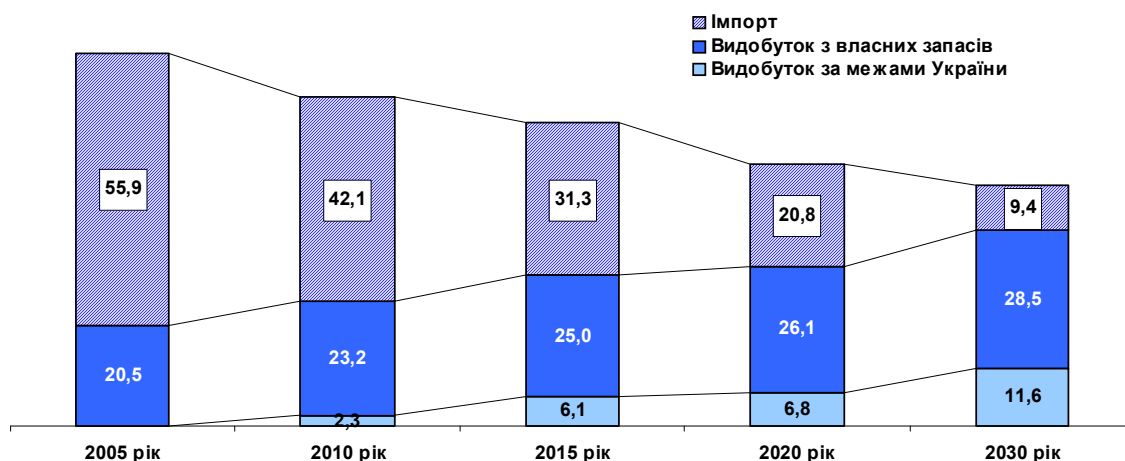
Зобов'язання щодо обсягів закупівлі газу, взяті на себе українською стороною в рамках підписаних газових контрактів, прямо суперечать Енергетичній стратегії України на період до 2030 року в частині диверсифікації джерел постачання газу, збільшення обсягів власного видобутку та скорочення споживання газу в цілому.

Уряд не дослухався до попереджень Президента України про зазначений ризик, який у грошовому вимірі тяжіє над Україною в еквіваленті **4-5 млрд. доларів США щорічно** через штрафні санкції, передбачені умовами контракту купівлі-продажу.

Така ситуація створює **постійне джерело економічної та політичної залежності України від постачальника газу**, яка з часом буде лише посилюватися.

Довідково: відповідно до умов Контракту купівлі-продажу українська сторона зобов'язалася щорічно приймати щонайменше $52 \cdot 0,8 = 41,6$ млрд. куб. м. газу, а з урахуванням взаємного погоджених змін – щонайменше 41,6 мінус 20%, тобто 33,28 млрд. куб. м. газу.

Водночас, відповідно до Енергетичної стратегії України на період до 2030 року вже з 2015 року обсяг імпорту природного газу має бути скорочений до 31,3 млрд. куб. м. газу на рік, а до 2020 року – до 20,8 млрд. куб. м. газу на рік.

І це планові показники, які не враховують зменшення споживання газу, викликаного економічною кризою.

Враховуючи значні штрафні санкції за недобір законтрабованого об'єму газу (150% та 300% від його вартості в залежності від пори року) проблема обов'язковості закупівлі невиправдано великої кількості природного газу за відсутності потреби у ньому може призвести протягом дії Контракту купівлі-продажу до збитків у розмірі щонайменше 40 млрд. доларів США та суттєвим чином ослабити економіку України.

4. Ризик, пов'язаний із заниженням транзитної ставки.

Особливо чутливим та невідповідним національним інтересам постав ризик, пов'язаний із заниженням транзитної ставки. У вартісному вимірі цей ризик означає реальне недоотримання Нафтогазом **від 2 до 5 млрд. доларів США щорічно.**

***Довідково:** існуюча європейська практика формування тарифів на транзит передбачає відшкодування всіх експлуатаційних витрат, пов'язаних з транзитом газу, у т.ч. повної вартості паливного газу, амортизацію вартості газотранспортної системи, що використовується для транзиту, згідно з справедливою ринковою вартістю ГТС, а також вартість капіталу, розраховану на базі реальної ставки вартості капіталу та справедливої ринкової вартості ГТС, що використовується для транзиту. Крім того, передбачається індексація всіх зазначених вище елементів згідно з актуальними ринковими умовами.*

Водночас, паливна складова тарифу „Нафтогазу” на транзит є більш ніж удвічі заниженою, оскільки не повною мірою враховує потребу ГТС у паливному (технологічному) газі – замість потреби в паливному газі, яка становить 5,4-5,5% від загального обсягу транзиту газу, враховано лише 3%.

Також у формулу транзиту не закладено необхідну інвестиційну складову, а передбачена індексація на рівень інфляції в ЄС не може ефективно враховувати ані поточних витрат на транзит, ані їх збільшення в результаті зростання цін виробників та заробітної плати в Україні.

При цьому розрив між інфляцією та її врахуванням у тарифі на транзит росте в геометричній прогресії, оскільки за формулою рівень інфляції щорічно враховується лише в половинному розмірі.

Наприклад, якщо закласти у формулу щорічну інфляцію у розмірі 10%, то за 10 років це призведе до більш ніж двократного збільшення вартості послуг, в той час як за формулою тарифу „інфляційна складова” збільшиться трохи більше, ніж на 10%.

5. Ризик втрати самостійної функції НАК „Нафтогаз України” на глобальному і внутрішньому ринку, пов'язаний з постійним дефіцитом коштів та незбалансованістю фінансових потоків Компанії.

Постійний дефіцит коштів та незбалансованість фінансових потоків „Нафтогазу” заклали міну уповільненої дії, коли непрорахована тарифна і цінова політика, навіть у випадку 100 відсоткових розрахунків за спожитий природний газ, заздалегідь заклала умови, за якими НАК „Нафтогаз України” не може на своєму рахунку накопичувати кошти, необхідні для вчасного розрахунку за імпортований природний газ.

В результаті кожен платіж перетворюється у щомісячний надтерміновий пошук Урядом України та „Нафтогазом” кредитних коштів в розмірі 600-800 млн. доларів США для вчасної оплати, хоча заздалегідь було зрозуміло, що їх потрібно „знаходити” та закумуляовувати до 7 числа кожного місяця. Це дає можливість „Газпрому” та російському політичному керівництву регулярно виступати зі звинуваченнями, що дискредитують Україну.

***Довідково:** Про необхідність акумуляції коштів для попередження режиму передоплати йшлося і в рішенні РНБО України від 10 лютого 2009 року „Про невідкладні заходи щодо забезпечення енергетичної безпеки України”.*

При цьому, необхідно враховувати, що зрив чергового платежу означає необхідність одноразового здійснення платежу практично у двократному обсязі (за вже спожитий газ та аналогічний обсяг авансового платежу) – тобто перевищити 1 млрд. доларів США.

Зазначений комплекс проблемних питань у наступному 2010 році лише посилиться, оскільки навіть у випадку суттєвого покращення зборів платежів за газ на внутрішньому ринку, та з

урахуванням того, що транзитна ставка зростає, „Нафтогазу” не вистачатиме від 3,5 млрд. доларів США.

Довідково: Такий дефіцит прогнозується при закупівлі в 2010 році законтракованих НАКом 33,75 млрд. куб м газу за прогнозованою „Газпромом” середньорічною ціною на газ 280 дол. за 1 тис. куб м.

При цьому, вартість імпортованого газу складе близько 9,5 млрд. \$, надходження від транзиту газу (з урахуванням вже здійсненого авансу) складуть 1,5-2 млрд. \$ (що еквівалентно сумі коштів, які „Нафтогаз” має сплатити до держбюджету в якості ПДВ), а збори на внутрішньому ринку не перевищать 50 млрд. грн. чи 6 млрд. \$. Тобто дефіцит коштів складе від 3,5 млрд. \$.

Останні дії Уряду щодо підвищення дисципліни розрахунків за спожити природний газ (постанова КМ України від 25 листопада 2009 року №1241) лише декларують необхідність забезпечення розрахунків з Російською Федерацією за поставлений природний газ, а по суті спрямовані на наповнення державного бюджету та зменшення бюджетних видатків – дотацій місцевим бюджетам в частині оплати природного газу.

Довідково: Платежі розпорядникам бюджетних коштів за незахищеними видатками загального фонду як державного, так і місцевих бюджетів передбачені лише у разі відсутності простроченої заборгованості з оплати енергоносіїв, чого в країні практично не має.

Фактично, під гаслом захисту національних інтересів та забезпечення розрахунків з Російською Федерацією, Уряд України намагається знайти кошти для оплати взятих на себе в рамках технології виборів президента України політико-популістських зобов'язань, водночас посилюючи кризу розрахунків за імпортований природний газ. Тим часом, це створює передбачувані ризики для НАК „Нафтогаз України” в пошуку тінювих схем кредитування з боку російських компаній, оскільки переговори з міжнародними фінансовими інституціями про надання „Нафтогазу” кредиту заморожені через відсутність реальних кроків Уряду щодо реформування газового сектору.

Довідково: відповідно до Брюссельської декларації про модернізацію української ГТС Уряд України взяв на себе низку зобов'язань щодо реформування газового ринку та НАК „Нафтогаз України”. Зокрема, це стосується:

- ринкового реформування газового сектору протягом 2010-2011 років та розробки Програми реформування до кінця 2009 року;
- встановлення прозорих та об'єктивних тарифів, що включатимуть належну дохідність інвестицій;
- забезпечення недискримінаційного доступу до інфраструктури (до мережі газопроводів високого тиску та сховищ газу);
- забезпечення незалежності оператора ГТС;
- забезпечення функціонування оператора ГТС на комерційних засадах;
- забезпечення прозорості та відкритості позичальника, контролю за використанням коштів;
- дотримання позичальником кращих міжнародних правил закупівель.

Проте жодне з цих зобов'язань досі не виконано.

Таким чином, умовами контрактів та діями Уряду України існуюча система енергетичного та фінансово-економічного балансу у відносинах „Нафтогазу” з постачальниками газу ефективно зламана, а сам „Нафтогаз” позбавлений реальної економічної та організаційної самостійності та „успішно” підведений до межі технічного банкрутства.

Врешті, склалася ситуація, коли Уряд заявляє, що не допустить змін контрактів, звинувачуючи Президента України та лідера опозиції в намаганні повернути посередника – „РосУкрЕнерго”, за рахунок якого, на думку керівництва Уряду, вони утримувалися.

Експерти не виключають, що така позиція глави Уряду України із захисту газових контрактів може свідчити про наявність в неї окремих, не оголошених домовленостей з російською стороною.

Апарат РНБО України вважає, що не ставлячи під сумнів необхідність виконання українською стороною зазначених контрактів, для вирішення проблеми їх невідповідності інтересам

держави українська сторона має висувати вимоги щодо **юридичного приведення чинних контрактів у відповідність із сучасними реаліями світового газового ринку**. При цьому, такий підхід повинен базуватися на умовах чинних контрактів, насамперед на чіткій юридичній аргументації (зокрема, у контексті застосовного до них права Швеції) та принципах прозорості, паритетності та рівноправності.

Водночас, приєднання України до Договору про енергетичне співтовариство має стимулювати реформування українського газового сектора відповідно до базових директив ЄС і посилити правові позиції НАК „Нафтогаз України” в діалозі з російським монополістом.

II. Сучасні тенденції навколо домовленостей між Україною та РФ в газовій сфері

Глобальна структура безпеки, що зазнала значних трансформацій та впливів під тягарем фінансово-економічної кризи, винесла на порядок денний доконану потребу цивілізаційного вибору України, її ролі та місця в майбутній світобудові. Відтак, прагнення Української Держави до реалізації своїх європейських прагнень трактується деякими глобальними гравцями як спроба зруйнувати баланс сил, що невпинно трансформувалася останніми десятиріччями.

Імперативне використання економіки газу як політичної зброї, способу силової дипломатії та перерозподілу сфер впливу, спричинила небачену інформаційно-креативну кампанію дезорієнтації європейської спільноти з метою дискредитувати Україну як надійного газового транзитера та економічного партнера Сходу та Заходу. Таким чином закріплюється право вето газового монополіста на суверенну політику не лише України, але й певної частини європейської політики.

Саме тому наголошується, що нова газова криза не відповідає інтересам Росії та може статися лише з провини України. При цьому, шансів в української сторони на заперечення штучної природи нової газової кризи у світлі заяв про скорочення російською стороною обсягів транзиту газу до європейських країн через несанкціонований відбір газу Україною майже не залишається.

Довідково: Прем'єр-міністр Російської Федерації В.Путін під час листопадового візиту до Австрії озвучив можливий сценарій скорочення російською стороною обсягів транзиту газу до європейських країн через відбір транзитного газу Україною.

Водночас, світові експерти з високою імовірністю прогнозують, що саме російська сторона готується до невиконання умов контракту на транзит та обмеження постачання газу європейським споживачам під надуманим приводом „крадіжки” українською стороною природного газу, транспортованого до Європи, оскільки умовами Контракту на транзит за відбір газу передбачаються фінансові санкції, а не „фізичне” обмеження чи припинення постачання.

Довідково: Відповідно до пункту 10.4 Контракту між НАК „Нафтогаз України” та ВАТ „Газпром” про обсяги та умови транзиту природного газу територією України на період з 2009 по 2019 роки, у разі відбору Виконавцем (НАК „Нафтогаз України”) природного газу, що подається у газотранспортну систему України, увесь відібраний газ оформлюється за Контрактом купівлі – продажу газу між ВАТ „Газпром” та НАК „Нафтогаз України” від 19 січня 2009 року. Ціна на цей газ встановлюється у відповідності з пунктом 4.3 статті 4 Контракту купівлі-продажу – тобто з підвищуючим коефіцієнтом.

Положення Контракту на транзит за своїм духом неможливо розглядати як такі, що заохочують українську сторону до несанкціонованого відбору транзитного газу. Адже українська сторона транспарентно співпрацює з європейськими фахівцями щодо спільного нагляду над газотранспортною системою для уникнення голослівних і надуманих звинувачень.

Водночас відповідальність за обмеження постачання газу в Європу де-факто лежатиме на „Газпромі”, попри звинувачення ним Києва.

В цьому ж контексті привертає увагу підписаний в рамках двостороннього енергодіалогу Росія-ЄС 16 листопада 2009 року в Москві „Меморандум про механізм раннього попередження у сфері енергетики”.

Довідково: Документ спрямований на проведення Росією та ЄС спільних дій у випадку перебоїв з поставками енергоносіїв в Європу, у т.ч. з вини третьої сторони.

Ключовим в меморандумі є розділ, присвячений попередженню та оперативному реагуванню сторін на загрозу виникнення надзвичайної ситуації, пов'язаної з відхиленням від обсягів транзиту.

При цьому, позиція країн-транзитерів може враховуватися лише за погодженням постачальників та споживачів газу. Також не передбачено участі країн-транзитерів у моніторингу під час надзвичайних ситуацій.

Незважаючи на послідовний піар цього документа в ЗМІ, його змістовна частина фактично обмежується визначенням кількох термінів та зобов'язанням сторін попереджувати про загрозу виникнення надзвичайної ситуації, пов'язаної зі значним відхиленням від обсягів транзиту.

Довідково: Російська сторона вважає, що до таких надзвичайних ситуацій відносяться й несанкціонований відбір продуктів по ходу транзиту чи зі сховищ, який не передбачений угодами постачальника та споживача.

Слід зазначити, що затримки з оплатою контрактного обсягу природного газу буде достатньо для старту „механізму раннього попередження”. І хоча цей механізм навряд чи вирішить проблеми, які можуть виникнути щодо постачання природного газу до ЄС, він **може зробити Україну винною у порушенні режимів постачання природного газу в Європу в очах європейських споживачів**, незалежно від того, хто та яким чином проводив технологічні обмеження щодо обсягів його імпорту.

Водночас, на думку експертів, для Єврокомісії цей документ важливий в аспекті отримання політичних гарантій від Росії, що та не зменшуватиме поставок газу у випадку кризових ситуацій з транзитними країнами.

Все вищезазначене свідчить про високу вірогідність штучного створення нової газової кризи з покладанням відповідальності за неї на українську сторону.

Про високу вірогідність штучного повторення газової кризи говориться й у висновках американських експертів, які були озвучені колишнім Прем'єр-міністром Чехії М. Тополанеком на IV енергетичному форумі в Будапешті (15-17.11.2009).

Висновок про необхідність продовження підготовки країн ЄС до перебоїв з постачання газу висловив і голова комітету Європарламенту з питань енергетики, промисловості і досліджень Г.Ройль в інтерв'ю Deutsche Welle (25.11.2009).

Офіційний представник ВАТ „Газпром” С.Купріянов в ефірі радіостанції „Ехо Москви” (25.11.2009) заявив, що повністю виключити можливість повторення конфлікту не можна. При цьому, якщо щось піде не так, то в цьому „однозначно” буде винна Україна.

Метою ж цих дій є неринкова конкуренція і прагнення російської сторони остаточно монополізувати шляхи транспортування енергоносіїв маршрутом „Схід–Захід”, а також поставити під контроль політику ЄС.

У відповідності до Концепції Енергетичної стратегії Росії на період до 2030 року пріоритетними напрямками розвитку системи транспортування природного газу до країн ЄС є будівництво Північного та Південного потоків, які потребують великих витрат і необхідності участі в їх фінансуванні європейських країн.

Водночас, саме дискредитація України як надійного партнера може спонукати європейських споживачів до підтримки (у т.ч. фінансової) цих проектів.

Зазначений висновок, поруч із закритістю та високим градусом політизації газових переговорів, підтверджується й змістом наведеного 12 листопада 2009 року на сайті „Української правди” проекту Угоди між Урядом Російської Федерації та Кабінетом Міністрів України про співробітництво у газовій сфері, розробленого російською стороною.

Довідково: відповідно до цього проекту міжурядової угоди всі зобов'язання стосуються лише однієї сторони – української, а у разі виникнення суперечок Україна за будь-яких умов повинна забезпечити контрактний обсяг транзиту газу та повинна відмовитися від імунітетів, передбачених внутрішнім та міжнародним правом (зокрема, й щодо своєї власності – української ГТС, інших активів та майна). При цьому проведення міжнародного арбітражу передбачено в арбітражному суді м.Москви.

Водночас, постачання всього природного газу на територію України передбачається лише з території Росії, а його реекспорт забороняється. Тобто незалежно від країни походження цього газу його постачання до України монополізується російською стороною. При цьому, жодної вимоги до російської ГТС, як транзитної системи, не встановлюється. Тим самим, російська сторона обмежує для української можливість диверсифікації джерел постачання газу, зокрема із середньоазіатських та прикаспійських країн, та заздалегідь формує нерівноправний, диспаритетний підхід до транзиту газу через українську та російську територію.

На думку експертів у сфері національної безпеки зазначене може свідчити про підготовку до реалізації наступного сценарію:

1. Через відсутність коштів зривається черговий платіж за імпортований природний газ.

2. Російська сторона обмежує подачу газу в Україну для внутрішнього споживання та, через деякий час, інспірує нову газову кризу, перервавши постачання газу в Європу під приводом „крадіжок” газу в Україні.
3. Це спонукатиме українську сторону до скорішого укладання міжурядової угоди у газовій сфері на умовах, максимально наближених до умов, запропонованих російською стороною.

В результаті, через 3-5 років найбільш ліквідна власність держави Україна (у т.ч. ГТС) може перейти під іноземний контроль, перш за все, російської сторони в якості плати за штрафи, виставлені відповідно до умов Контракту купівлі–продажу газу між ВАТ „Газпром” та НАК „Нафтогаз України” від 19 січня 2009 року через недобір законтрактованого обсягу газу.

Експерти переконані, що останнє може бути головною частиною непрозорих домовленостей із Кремлем. При цьому, не виставлення штрафних санкцій у 2009 році, що становлять близько 4,5 млрд. доларів США, може бути як однією з частин такого сценарію, так і додатковим важелем, який спонукає Уряд України укласти міжурядову угоду на умовах, запропонованих російською стороною.

В цьому контексті позови „РосУкрЕнерго” (у т.ч. повідомлення про спір від компанії „Centergas Beteiligungs Holding AG”, яка є акціонером РУЕ), чи їх блокування з боку „Газпрому”, як акціонера РУЕ, можуть розглядатися як додатковий важіль тиску на українську сторону.

Довідково: за повідомленнями ЗМІ „РосУкрЕнерго” збільшила претензії до Нафтогазу у Стокгольмському арбітражі до 8,26 млрд.\$ за 11 млрд. куб.м газу, які були відібрані з підземних сховищ газу в якості зарахування зобов'язань РУЕ перед Нафтогазом, що виникли в результаті переуступки ВАТ „Газпром” прав вимоги у розмірі 1,7 млрд. доларів США.

Про необхідність вирішення питання легітимності передачі від компанії „РосУкрЕнерго” до НАК „Нафтогаз України” прав власності на газ, що перебуває у ПСГ, в якості зарахування зобов'язань РУЕ перед Нафтогазом, що виникли в результаті переуступки ВАТ „Газпром” прав вимоги у розмірі 1,7 млрд. доларів США, говорилося й в рішенні РНБО України від 10 лютого 2009 року „Про невідкладні заходи щодо забезпечення енергетичної безпеки України”.

Головним запобіжним заходом щодо нейтралізації подібного руйнівного для української економіки і національного суверенітету сценарію має стати вчасна оплата за імпортований природний газ, оскільки саме затримка з оплатою буде ініціюючою подією будь-якого негативного розвитку подій.

На системному ж рівні головне – це забезпечити прозорість функціонування ринку газу взагалі та діяльності НАК „Нафтогаз України” зокрема. В тому числі і шляхом проведення структурних реформ в розвиток угоди між Урядом України і ЄС.

Щодо співпраці з ЄС, то Україні вкрай важливо повернутися до відкритих та зрозумілих стосунків у сфері забезпечення енергетичної безпеки України та Європи.

В цьому аспекті саме виконання Урядом України зобов'язань, взятих на себе в рамках Спільної заяви за результатами Спільної ЄС–Україна міжнародної конференції щодо модернізації газотранспортної системи України, підписаної 23 березня 2009 року в м. Брюсселі, має забезпечити національні інтереси України в газовій сфері та спільними з ЄС діями попередити можливі кроки російської сторони щодо обмеження обсягів транзиту газу до Європи.

Із аналогічним висновком та закликом до української сторони виступила як американська сторона, так і ЄС (Спецпредставник США з енергетичних питань в Євразії Р. Морнінгстар та голова комітету Європарламенту з питань енергетики, промисловості і досліджень Г.Ройль).